

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Staatssecretaris drs. V.L.W.A. Heijnen
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

DATUM 11 februari 2022

BETREFT Oproep bij voorgenomen intensivering beleidsinzet circulaire transitie

C.C. Drs. R.A.A. Jetten, minister voor Klimaat en Energie
H.M. de Jonge, minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
H. Staghouwer, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Mr. Drs. M.A.M. Adriaansens, minister van Economische Zaken en Klimaat

Geachte mevrouw Heijnen,

In het Coalitieakkoordⁱ zet het kabinet een duidelijke ambitie neer voor het Nederland van de toekomst: klimaatneutraal, fossielvrij en circulair. Ook wijst het akkoord de circulaire economie aan als een van ‘de drie grote transities’.

Sinds 2017 werken wij als voorzitters van vier transitieteams – samen met uw departement – aan die ‘grote’ circulaire transitie. Er is boven verwachting veel resultaat gerealiseerd. Toch delen we de conclusie die u in uw recente kamerbriefⁱⁱ trok: “Het is helder dat een intensivering van beleidsinzet nodig is en het tempo van de transitie omhoog moet om de doelen te behalen.”

In de komende tijd werkt het kabinet uit op welke wijze invulling gaat worden gegeven aan het behalen van de doelstelling om in 2050 circulair te zijn. In dat proces willen we u drie oproepen meegeven. Met daarbij het aanbod van onze voortgezette hulp en de vraag om hierover op korte termijn verder te praten.

1. CIRCULARITEIT KAN EEN SIGNIFICANTE CO₂-REDUCTIE OPLEVEREN – BORG DE KOPPELING TUSSEN DE CIRCULAIRE TRANSITIE EN DE KLIMAATOPGAVE

Nederland staat voor een forse klimaatopgave. Het Coalitieakkoord scherpt het doel voor 2030 aan tot tenminste 55% CO₂-reductie. Gezien het voornemen om het beleid zelfs in te zetten op een hogere opgave kunnen circulaire maatregelen niet over het hoofd worden gezien bij de uitvoering van het Klimaatakkoord.

Circulaire maatregelen kunnen 7,2 Mton aan additionele CO₂-reductie opleveren in 2030ⁱⁱⁱ. Dat is meer dan de (indicatieve) opgaves uit het Coalitieakkoord voor de sectoren mobiliteit (3-4 Mton), industrie (5-6 Mton), landbouw (6 Mton), en vergelijkbaar met de tafel gebouwde omgeving (7 Mton)^{iv}. De potentie na 2030 is nog groter. Zo kan alleen al een volledig circulair gebruik van kunststoffen additioneel 4 Mton opleveren in 2050^v. We zien zelfs mogelijkheden om met circulaire oplossingen *negatieve* emissies te realiseren.

Dat is niet het enige voordeel van ‘een betere aansluiting tussen klimaatbeleid en circulariteit’, zoals het Coalitieakkoord ook ambieert. Circulaire maatregelen kunnen diverse ongewenste effecten van de energietransitie die we nu al zien helpen oplossen. We begraven windmolenwieken van niet-herbruikbaar composiet. Voor afgeschreven zonnepanelen bestaat geen betere bestemming dan de shredder. Alternatieve energiebronnen vergen vele schaarse en kritieke materialen van strategisch geopolitiek belang. Meer circulariteit is driemaal de oplossing.

Onze eerste oproep is dan ook: borg de koppeling tussen deze dossiers. Gebruik de circulaire transitie om de energietransitie verantwoord uit te voeren. Als transitieteams hebben we een scherp oog voor de kansen, de risico's en de cruciale volgende stappen, waaronder het in kaart brengen van zogeheten 'scope 3 emissies'. We denken daarom graag mee over de operationalisering, bijvoorbeeld de relatie tot de Klimaattafels.

2. CIRCULARITEIT LEVERT BREDE WELVAARTSEFFECTEN OP – MAAK MEER MIDDELEN VRIJ VOOR DE CIRCULAIRE TRANSITIE

Circulaire maatregelen hebben vele aanvullende positieve effecten naast CO₂-reductie op vele andere dossiers. Door slimmer om te gaan met grondstoffen verbeteren we de biodiversiteit en verminderen we de vervuiling van de leefomgeving. Zo draagt circulariteit bij aan de volksgezondheid. Bovendien is circulariteit een randvoorwaarde om de leveringszekerheid van strategische grondstoffen te garanderen. Tot slot voert Nederland op dit moment diverse lijstjes aan op het gebied van circulaire economie. Innovatieve circulaire vlaggenschipprojecten geven ons internationaal aanzien en bieden economische mogelijkheden. Circulariteit is méér dan alleen waardebehoud. Het is waardecreatie.

Om een coherent programma uit te voeren rond de circulaire transitie – en al die positieve effecten te realiseren, inclusief de bijdrage aan CO₂-reductie – zijn uiteraard financiële middelen nodig. Wij constateren echter dat het kabinet vooralsnog geen additionele middelen voor deze 'grote transitie' vrijmaakt. Daarbovenop lopen de middelen voor circulaire economie in de begroting van uw ministerie af, om vanaf 2024 zelfs te stoppen. Een hogere inzet is dus nodig om überhaupt het bestaande te continueren, laat staan de transitie te versnellen of op te schalen. Deze middelen moeten structureel zijn, want de circulaire transitie is een opgave met 2050 als horizon.

Kortom, ons tweede pleidooi is om meer middelen vrij te maken voor de circulaire transitie. Een eerste inschatting, bijvoorbeeld op basis van het nu bekende CO₂-reductiepotentieel, is enkele honderden miljoenen per jaar. Bij het koppelen van een CO₂-doel aan een circulair uitvoeringsprogramma ligt een bijdrage uit het klimaat- en transitiefonds voor de hand. Als voorzitters bieden we aan deze inschatting verder uit te werken en in te vullen.

3. MET INFORMEEL MANDAAT EEN GROOT RESULTAAT – START HET GESPREK OVER DE EVOLUTIE VAN DE TRANSITIE TEAMS

Het Grondstoffenakkoord uit 2017 heeft iets moois in gang gezet. Vijf jaar later staat er een goed lopende *governance* rondom de circulaire economie. Als transitieteams maken we daar een integraal onderdeel van uit. We zijn begonnen met het schrijven van transitieagenda's, maar nu op vele fronten actief. We initiëren icoonprojecten, we delen kennis binnen het doelentrajec, we adviseren over instrumenten. Dat hebben we gerealiseerd met een informeel mandaat en relatief bescheiden middelen.

Deze jaren hebben bewezen dat de complexiteit van de circulaire transitie vraagt om plekken zoals de vier transitieteams. Binnen onze teams ontstaat verbinding tussen verschillende maatschappelijke spelers – die elkaar daarbuiten soms niet (willen) spreken. Binnen onze teams vinden kennis en ervaringen uit het veld hun weg naar de makers van effectief beleid. Binnen onze teams ontstaan vlaggenschipprojecten die in Nederland en daarbuiten impact sorteren. De transitieteams zijn essentiële gremia in de transitie met een waardevolle plek in een gezamenlijk uitvoeringsprogramma tussen meerdere departementen, het Versnellingshuis Nederland Circulair, CIRCO en de regio-aanpak.

De gewenste intensivering van beleid luidt een nieuwe fase van de circulaire transitie in. We zien dat als een opportuun moment om de status en de middelen voor de transitieteams onder de loep te nemen. We kunnen ons diverse modellen voorstellen waarin we vruchtbaar samenwerken met de departementen aan ons gezamenlijke doel: het verhogen van het tempo van de transitie en het bereiken van de doelen voor 2030 en 2050. Onze gedachten gaan uit naar een vorm van adviesrecht ten aanzien van onder andere relevant beleid, wet- en regelgeving, en de inhoud en doelen van financiële instrumenten. Onze derde vraag is om deze opties in alle openheid te verkennen.

Wij zouden deze drie oproepen graag binnenkort met u willen doorspreken.

Hoogachtend,

**A.M. (Anne-Marie)
Rakhorst**

*Voorzitter transitieteam
Consumptiegoederen*

G.F. (Fried) Kaanen

*Voorzitter transitieteam
Maakindustrie*

**Prof.dr.ir. J.T.F. (Jos)
Keurentjes**

*Voorzitter transitieteam
Kunststoffen*

**Prof.dr.ir. V.H.
(Vincent) Gruis**

*Voorzitter transitieteam
Bouw*

ⁱ VVD, D66, CDA en ChristenUnie (2021), Coalitieakkoord 2021-2025 'Omzien naar elkaar, vooruitzien naar de toekomst'

ⁱⁱ Ministerie Infrastructuur en Waterstaat (2022), PBL Voortgangsbericht 2022 en Rode Draden Notitie van het Versnellingshuis Nederland Circulair!

ⁱⁱⁱ TNO en Ecorys i.o.v. ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (2021), Bijdrage circulaire economie aan de klimaatopgave

^{iv} VVD, D66, CDA en ChristenUnie (2021), Coalitieakkoord 2021-2025 'Omzien naar elkaar, vooruitzien naar de toekomst'

^v CE Delft i.o.v. Plastic Europe Nederland en Federatie NRK (2021), CO₂-reductie met circulaire kunststoffen in Nederland